

"พัฒนาริฉัย พัฒนาคณะสัตวแพทยฯ มช."
โดย ศ.น.สพ.มงคล เดชะกำพ
อดีตคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันพุธที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๕
อาคารพิเชษฐ เหลืองทองคำ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ถอดองค์ความรู้โดย
รศ.น.สพ.ชชาติ กมลเลิศ

เป็นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้มีการจัดขึ้นเมื่อช่วงบ่ายของวันพุธที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๕ อาคารพิเชษฐ เหลืองทองคำ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยที่กิจกรรมในรูปแบบนี้จะจัดขึ้นปีละ ๑ ครั้งเพื่อเป็นการพัฒนาผู้บริหารคณะให้เกิดวิสัยทัศน์ เกิดมุมมองที่แจ่มชัดขึ้น อันเกิดจากการได้รับฟังประสบการณ์ที่มีค่าึงจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่ สละเวลาให้เกียรติมาบอกเล่าวิถายุทธ์ของการบริหารด้านต่างๆให้พวกเราได้รับ ฟังกัน ผมพยายามที่จะเขียนบันทึกให้เป็นการ "ถอดบทเรียน" แต่ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ดีมกน้อยขนาดไหนและเนื่องจากการบรรยายปีนี้เป็น เรื่องของการพัฒนาด้านวิฉัยผมจึงทำหน้าที่อีกด้านหนึ่งในการที่จะต้องถอดบทเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไป

...เท่าที่ผมพอจำได้ในฐานะผู้บริหารคณะฯ ในปี ๒๕๕๕ พวกเราได้มีโอกาสรับฟังประสบการณ์การบริหารจากท่านอดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศ.นพ.ภิเศก ลุมพิกานนท์ ท่านได้บอกเล่าถึงประสบการณ์ของการบริหารคณะแพทยศาสตร์ มช. อันเป็นคณะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในมหาวิทยาลัยขอนแก่นและถือว่าเป็นที่เ็บมในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพของพวกเรา ส่วนในปี ๒๕๕๖ พวกเราก็ได้รับเกียรติจากท่านอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สมนธ์ สกลไชย มาบอกเล่ากลเม็ดเด็ดพรายในการบริหารจากประสบการณ์อันยาวนานและอันซ้ำซ้อนของ ท่านให้พวกเราได้รับฟังซึ่งผมก็รู้สึกเสียดายที่ไม่ได้สรุปและมาเขียนบันทึก ไว้บททวน

...สำหรับปี ๒๕๕๗ นี้ วิทยากรที่มา"เล่าสู่กันฟัง"เป็นท่าน ศ.น.สพ.มงคล เดชะกำพ อดีตคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิฉัยของมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งนี้ด้วย ก็นับว่าเป็นโอกาสดีของพวกเราชาวสัตวแพทยฯ มช. ที่ได้มีโอกาสรับฟังประสบการณ์ในการบริหารคณะและการบริหารการวิฉัยของผู้ บริหารระดับสูงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งในปีนี้หัวข้อของการบรรยายได้ดี กรอบไปอยู่ที่เรื่องของการวิฉัยซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเรียกว่าเป็นหัวใจ สำคัญหลายๆของการบริหารคณะและมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน...สำหรับการบอกเล่า ประสบการณ์ในวันนั้นท่านวิทยากรได้กรุณาเสิร์ฟเมนูให้พวกเราได้เห็นด้วยอาหาร ๖ จาน ได้แก่ **เหตุผลของการที่ต้องทำวิฉัยในมหาวิทยาลัย องค์ประกอบของการทำวิฉัย การเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน รูปแบบการวิฉัย การสร้างเครือข่ายวิฉัย และเมนูสุดท้ายท่านถามเราว่า "เรา (Vet KKU) อยู่ตรงไหน จุดหมายปลายทาง(ก็)อยู่ที่ไหน"** เพื่อทำให้เกิดความง่ายในการติดตามผมขออนุญาตในการเขียนบันทึกตามเมนูที่ท่านวิทยากรได้ใช้เป็นเมนูในการบรรยายเลยนะครับ **เมนูจานที่ ๑ เหตุผลในการทำวิฉัยในมหาวิทยาลัย** ผม เข้าความนิดหนึ่งว่า การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นเราต้องยอมรับกันว่ เป็นการศึกษาในระดับชั้นสูงเป่าหมายหลักก็เพื่อผลิตบัณฑิตหรือสร้างคนให้มี ความรู้ความสามารถในการออกไปทำงานหรือประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่างๆ อย่างไรก็ตามความจริงที่เรามีอาจปฏิเสธได้ก็คือมหาวิทยาลัยคงไม่ได้ทำหน้าที่แค่นั้นเพราะการที่จะทำให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นตัวมหาวิทยาลัย เองโดยผ่านทางอาจารย์ผู้สอนก็ต้องมีการทำวิฉัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ๆจากผลงานการลงมือจริงของเหล่าคณาจารย์ ซึ่งไม่แค่นักศึกษาหรือผู้เรียนเท่านั้นที่จะได้รับประโยชน์จากการทำวิฉัย ของอาจารย์ตัวอาจารย์เองก็ได้รับประโยชน์จากผลงานวิฉัยเหล่านั้นโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการนำไปใช้ประกอบการ**ขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น** ไม่ว่าจะระดับผู้ช่วย

ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์ก็ตาม และในปัจจุบันในแวดวงของมหาวิทยาลัยทั่วโลกก็มีการพูดถึงความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยและ ส่วนหนึ่งใช้ผลงานวิจัย จำนวนการตีพิมพ์ผลงานวิจัย จำนวนการถูกอ้างอิงของผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ ฯลฯ เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นเลิศดังกล่าว โดยท่านวิทยากรได้เน้นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยว่ายิ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันและเกิดความร่วมมือกับต่างประเทศเกิด เป็นเครือข่ายความร่วมมือทางด้านการวิจัยเกิดขึ้น รวมถึงความร่วมมือร่วมมือด้านอื่นก็เกิดขึ้นตามมาเช่นกัน ผลงานวิจัยที่เกิดขึ้นสามารถนำไปแก้ปัญหาของสังคมและประเทศชาติ(ผมประทับใจคำพูดของท่านอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน เป็นอย่างมากเมื่อครั้งที่มีโอกาสได้ไปฟังท่านบรรยายเมื่อหลายปีก่อน ณ อาคารสิริคุณากร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ท่านบอกความมหาวิทยาลัยต้องทำหน้าที่เป็นหัวรถจักรในการพัฒนาประเทศ พัฒนาสังคม)

นอกจากนั้นการที่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยผลิตหรือ สร้างงานวิจัยที่มีคุณค่าและที่มีคุณภาพก็จะทำให้เกิดการยอมรับกับนานาชาติ เกิดขึ้นและนำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก(World class ranking) ต่อไปได้ด้วย โดยเพื่อให้เห็นถึงเป้าหมายของพวกเราในส่วนนี้ท่านวิทยากรได้นำเอาวิสัยทัศน์ ปณิธาน ปรัชญา และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมา เน้นเดือนให้ผู้เข้าอบรมได้ตระหนักอีกครั้ง ครบก็ต้องบอกว่าเป็นภาระความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่เหลือเกินสำหรับพวกเราที่ต้องทำหน้าที่ขับเคลื่อนและผลักดันคณะฯให้มีทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และทิศทางที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ **เมนูงานที่ ๒** ท่านวิทยากรได้พูดถึง **องค์ประกอบของการทำวิจัย**ซึ่งท่านวิทยากรได้เริ่มจากการพูดถึงการมีหรือการตั้ง **โจทย์วิจัย**โดย ส่วนนี้อาจมีการร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งโจทย์วิจัยที่ตรงกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาคส่วนต่างๆในสังคม ขั้นตอนการทำวิจัยที่ต้องมีคน มีเงิน มีของที่เป็นเครื่องมือเครื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำวิจัยและที่สำคัญต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้การทำวิจัยนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยทั้ง ในรูปแบบของการตีพิมพ์ในวารสารต่างๆทั้งในและต่างประเทศ การจัดพิมพ์เป็นหนังสือ การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อเป็นการสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบถึงงานวิจัยก็อาจจะ มีการประชาสัมพันธ์ การแถลงข่าว ฯลฯ และนอกจากนั้นท่านยังได้พูดถึง **ทฤษฎี ๔ ขา** ซึ่งบอกว่าการวิจัยนั้นคณะต้องเป็นจุดศูนย์กลางในการดึงเอา **อาจารย์ สายสนับสนุน นักศึกษา และศิษย์เก่าและผู้ให้บริการ**มาร่วมไม่ร่วมมือกันทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ

...สำหรับ**เมนูงานที่ ๓** ที่อาจารย์ได้พูดถึงก็คือการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการเรียนการสอนหรือถ้าจะพูดง่าย ๆ ก็คือการนำงานวิจัยมาใช้ให้ประโยชน์กับผู้เรียนนั่นเอง โดยท่านได้เสนอให้อาจารย์ได้พยายามที่จะต้องบูรณาการการวิจัยกับการเรียน การสอนและการบริการ(โดยผ่านทางวิจัยเชิงบริการ) ส่วนนี้อาจารย์ควรสอนหนังสือจากความรู้ที่ได้จากการวิจัยซึ่งเป็นความรู้ ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติจริงของตัวเอง ไม่ใช่สอนเฉพาะความรู้ที่ได้จากตำราแต่เพียงอย่างเดียว อาจารย์ควรจะต้องเป็นผู้ที่พยายามคิดใหม่ทำใหม่อยู่เสมอเพื่อไม่ให้ตกยุคและ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยเพื่อที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นภาพ ได้ชัดเจนมากขึ้นท่านได้ยกตัวอย่างโทรศัพท์ยุคต่างๆก่อนที่จะมาเป็นสมาร์ต โฟนอย่างในปัจจุบัน ในส่วนของ**เมนูงานที่ ๔** ที่อาจารย์ได้พูดถึงก็คือ **รูปแบบของการวิจัย** โดยท่านได้แบ่งการวิจัยออกเป็น ๒ รูปแบบคือ **การวิจัยเชิงลึก(basic research)**และ**การวิจัยเชิงใช้ประโยชน์(applied research)** และในส่วนของการวิจัยเชิงลึกท่านได้ยกตัวอย่างถึงความสำเร็จของกลุ่มวิจัยของ ท่านในการทำโคลนนิ่งลูกควายได้เป็นผลสำเร็จ ส่วนงานวิจัยเชิงการใช้ประโยชน์ท่านก็ได้พูดถึงการที่ได้นำเอางานวิจัยที่เกิดขึ้นไปพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของสุกร หรือสัตว์ชนิดอื่นๆ และที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่ทำวิจัยมากก็คือท่านแนะนำ ให้ผู้วิจัยศึกษาด้วยว่าในแวดวงของการทำวิจัยในแต่ละด้านนั้นต้องดูแลแนวโน้ม และทิศทางของการทำวิจัยในภาพรวมของแวดวงนั้นๆด้วยว่ามีทิศทางและแนวโน้ม อย่างไร ซึ่งการมีข้อมูลดังกล่าวทำให้มีโอกาสที่จะได้รับทุนวิจัยมากขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะได้รับการยอมรับให้มีการตีพิมพ์มากขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับ**เมนูงานที่ ๕** เป็นเรื่องของ**การสร้าง Network ของการวิจัย** ซึ่งมีทั้งระดับ **local** และระดับ **international** โดย ท่านได้ชี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นทั้งใน ระดับภาควิชา ระดับคณะ ระหว่างคณะ ระหว่างมหาวิทยาลัย รวมถึงการมีความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะ

การมีความร่วมมือกับต่างประเทศท่านได้ยกตัวอย่างถึงความสำเร็จของ International Collaboration of CU-Postgraduate Program ซึ่งมีความร่วมมือด้านงานวิจัยกับสถาบันด้านสัตวเลี้ยงและเศรษฐกิจชั้นนำของโลกกว่า ๑๕ สถาบัน ผลงานวิจัยระดับนานาชาติกว่า ๕๐ เรื่องต่อปี

...เห็นแล้วต้องปรบมือให้ดังๆ ครับ และเพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้พวกเราได้เห็นแบบอย่างที่ดีท่านได้กรุณาบอกเล่าประสบการณ์ตรงของท่านเองนับตั้งแต่เริ่มเป็นอาจารย์สอนที่คณะสัตวแพทย ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี ๒๕๓๑ ท่านทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนสามารถเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ ในปี ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๗ ตามลำดับ ก่อนที่จะประสบผลสำเร็จได้รับโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ระดับ ๑๐ ในปี ๒๕๔๗ ก้าวไปเป็นเมธีวิจัยของ สกว. และเป็นศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑ ในปี ๒๕๕๔ เห็นข้อมูลท่านแล้วต้องบอกว่าทั้งและถือว่าเป็นแบบอย่างที่เราจะต้อง นำมาเป็นรูปแบบของการตั้งเป้าหมายให้กับชีวิตของการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นอย่างยิ่ง และท่านยังได้ให้กำลังใจพวกเราในการเตรียมตัวไปสู่การเป็นศาสตราจารย์ในอนาคตด้วย...อีกส่วนหนึ่งที่ท่านวิทยากรได้กรุณาแนะนำก็คือเรื่องของนัก วิจัยพี่เลี้ยง(mentor)ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการสร้างนักวิจัย ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยท่านได้ยกถึง บรรดาเดอริวารณ์ ทรงเสียงชัย ที่สอนให้ท่านรู้ว่าการให้คืออะไร ศาสตราจารย์ น.สพ.ดร.พีระศักดิ์ จันทรประทีป ผู้ทั้งผลึกและดันให้ท่านประสบผลสำเร็จ และ Professor Charles Thibault ที่สอนให้ท่านรู้จักการวิจัยและความเป็นครู และเมฆงานสุดท้าย **เมฆงานที่ ๖ เราอยู่ตรงไหน** เมฆ งานนี้ท่านถามพวกเราเหล่าผู้เข้าร่วมอบรมนะครับ ไม่ได้ถามตัวท่านเองครับ ท่านได้นำข้อมูลจำนวนผลงานวิจัยของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมาแสดงให้ดูเป็นตัวเลขเปรียบเทียบคณะวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ขอนแก่น เป็นข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเราก็ต้องยอมรับว่างานวิจัยที่ดีพิมพ์ระดับนานาชาติของคณะเรายังอยู่ใน ระดับที่ค่อนข้างไม่มาก..."**คุณกำลังนอนหลับอยู่หรือเปล่า**"...เป็นคำถามที่อาจารย์ได้กระตุ้นให้พวกเราตระหนักว่ายังมีการบ้านที่ค่อนข้างมากที่ ต้องทำ และท่านยังได้นำข้อมูลจำนวนงานวิจัยตีพิมพ์ระดับนานาชาติ ๔ ปีย้อนหลังของคณะสัตวแพทยฯ ทั้ง ๖ สถาบันที่ปัจจุบันได้รับการรับรองจากสัตวแพทยสภา(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ มหิดล และเทคโนโลยีมหานคร)มาเปรียบเทียบให้ดูถึงแม้ข้อมูลของเราจะอยู่ที่อันดับ ๓ แต่ก็ต้องยอมรับว่าห่างจากจุฬาฯและเกษตรศาสตร์อยู่พอสมควร หลังจากนั้นท่านก็ได้พูดถึงกฎของ Pareto ที่บอกว่าร้อยละ ๘๐ ของปัญหา มักจะมาจากสาเหตุแค่ร้อยละ ๒๐ โดยท่านเชื่อมโยงมาที่คำถาม ๕ คำถามแรกที่เราทำวิจัยกันน้อยเพราะอะไร **ไม่มีแรงจูงใจ ไม่มีทุนสนับสนุน ไม่เห็นประโยชน์ ไม่ทำไม่เห็นเกิดอะไร และไม่มีเวลา** (คำตอบจากผู้เข้าร่วมอบรม คือ **ไม่มีเวลามากที่สุด รองลงไปคือไม่มีทุนสนับสนุน**) รวมถึงคำถามหลักที่ ๒ ท่านถามว่าผู้เข้าอบรมอยากให้คุณช่วยอะไรมากที่สุดระหว่าง **เงินทุนวิจัย เครื่องมือ ผู้ช่วยวิจัย ทุนเสนอผลงาน การทำ Publication clinic**(คำตอบของผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่คือ**เงินทุนวิจัยและผู้ช่วยวิจัย**) และสำหรับคำถามหลักสุดท้ายที่ท่านได้ไต่ให้พวกเราคือสิ่งที่ต้องการให้คุณพัฒนามากที่สุด(เรียงจากน้อยไปมาก)ระหว่าง **การวิจัย การเรียนการสอน การบริการวิชาการ การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ สวัสดิการต่างๆ เช่น ทุนดูงาน incentive ฯลฯ**(และคำตอบของผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่คือ**การวิจัย**)...ซึ่ง คำตอบที่ได้จากสามคำถามหลักก็น่าจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่บอกพวกเราเองว่าใน อนาคตอันใกล้นี้พวกเราจะต้องทำอะไรบ้าง...ท้ายสุดท่านวิทยากรได้กระตุ้น เตือนพวกเราว่า..."**พวกคุณมีทำอะไรกันอยู่...ถึงเวลาที่ต้องวิ่งแล้ว...."หรือยัง...**

**โครงการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากร
คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันพฤหัสบดีที่ 12 มีนาคม 2557 เวลา 13.00 – 16.30 น.
ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 5
คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

หลักการและเหตุผล

การที่จะบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งพัฒนาไปเป็นองค์กรการศึกษาแห่งความเป็นเลิศได้นั้น ผู้นำองค์กรทุกระดับ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการประเมินสถานะภาพและศักยภาพขององค์กร มีความสามารถในการวางแผนงาน และสามารถบริหารเชิงกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายของคณะและหน่วยงานต้นสังกัด

คณะสัตวแพทยศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้บริหารทุกระดับ จึงได้จัดโครงการ การพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรคณะสัตวแพทยศาสตร์ เรื่อง "พัฒนาวิจัย พัฒนาคณะ" โดยจะได้รับฟังการถ่ายทอดประสบการณ์จากการบริหารงานของ **ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.มงคล เตชะกำพุ** รองอธิการบดี ปฏิบัติการแทนอธิการบดีในภาระหน้าที่ด้านวิจัย และอดีตคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารทั้งในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย

